

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/152/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2115224253
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2115224253.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Spálová a sudkýň: JUDr. Daša Kontríková a JUDr. Ľubica Bundzelová, v právnej veci žalobkyne: B. X., nar. XX.X.XXXX, adresa O. Z. X., B. XXXX/X, zastúpenej advokátom: JUDr. Vladimír Sidor, so sídlom Hlohovec, Železničná 4/A, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trnava č.k. 18C/445/2015-97 zo dňa 19.7.2017, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e** .
- II. Žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému **n e p r i z n á v a** .

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie vyhovel žalobe, keď vo výroku určil, že Dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov č. 8202901313 zo dňa 19.9.2012 uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným, je neplatná. V druhej výrokovej vete súd vyslovil, že žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v plnej výške.

2. Pri rozhodovaní súd prvej inštancie vychádzal zo skutkového stavu, ako ho zistil z vykonaného dokazovania, že dňa 19.9.2012 uzatvorili strany sporu Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 202901313, na základe ktorej poskytol žalovaný ako veriteľ žalobkyňu ako dlžníčke úver vo výške 600,- Eur, ktorý sa zaviazala žalobkyňa vrátiť žalovanému spolu s poplatkom 576,- Eur v 12 mesačných splátkach po 98,- Eur, teda celkovo zaplatiť 1.176,- Eur. Zmluva neobsahuje RPMN, úrokovú sadzbu, adresu veriteľa na podávanie reklamácie a sťažnosti, ani termín konečnej splatnosti úveru. Veriteľ úverovej zmluvy je spoločnosť, ktorej predmetom činnosti je okrem iného aj poskytovanie úverov nebankovým spôsobom. V ten istý deň ako bola uzatvorená zmluva o úvere, bola vystavená i zmenka s totožným číslom ako zmluva na sumu 1.160,- Eur a zmenkový úrok 0,25% denne od 19.6.2014 a uzatvorená Dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov č. 8202901313, pričom do dohody sa dopísalo meno žalobkyne ako dlžníka s rodným číslom a adresou, miesto a dátum vystavenia zmenky, označenie zamestnávateľa žalobkyne a výška splátky. Dlžník v zmysle predtlačenej formulára súhlasil, aby mu zamestnávateľ z jeho mzdy zrážal mesačne aj vyššiu čiastku ako je uvedená výška splátky, až do zákonom stanovenej hranice určenej pre výkon zrážok zo mzdy. Po ukončení poslednej zrážky zo mzdy zašle v zmysle podpísanej dohody o zrážkach veriteľ zamestnávateľovi dlžníka výpočet zmenkových a zákonných úrokov, ktoré medzičasom pribudnú k istine, až do úplného uhradenia celej pohľadávky.

3. Zo žiadosti žalovaného zo dňa 29.12.2014 adresovanej mzdovému oddeleniu zamestnávateľa žalobkyne spoločnosti FMC - dialyzačné služby s.r.o. súd zistil, že žalovaný požiadal zamestnávateľa žalobkyne, aby vykonával zrážky zo mzdy žalobkyne podľa dohody o zrážkach zo mzdy a iných

príjmov domáhajúc sa uspokojenia neuhradenej pohľadávky žalovaného vo výške 1.723,14 Eur. Ku dňu 19.1.2016 predstavoval zostatok zrážok zo mzdy žalobkyne 830,90 Eur.

4. Právne súd prvej inštancie vec posúdil na základe aplikácie ust. § 497 Obchodného zákonníka, § 9 ods. 2, § 11 ods. 1 písm. a) zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy, § 37 ods. 1 a 2, § 39, § 52 ods. 2, § 53 ods. 1 a 5, § 54 ods. 1 a 2 a § 551 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, § 137 písm. c) CSP.

5. Súd prvej inštancie skonštatoval, že žalobkyňa preukázala naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy. Na základe Dohody o zrážkach zo mzdy si žalovaný ako veriteľ uplatnil svoje právo a požiadal zamestnávateľa žalobkyne o realizáciu zrážok zo mzdy, pričom zrážky boli až do právoplatného nariadenia neodkladného opatrenia v danej veci vykonávané. Bez určenia neplatnosti dohody by právne postavenie žalobkyne ako dlžníka a spotrebiteľa bolo neisté a súčasne by bolo ohrozené jej právo na disponovanie so svojou mzdou. Keďže zákon pre vykonávanie zrážok zo mzdy na základe takejto dohody nevyžaduje autoritatívne rozhodnutie súdu o povinnosti na peňažné plnenie, ktorej splnenie sa zrážkami zo mzdy plní, nemá žalobkyňa inú možnosť, ako namietat platnosť takejto dohody o zrážkach zo mzdy v osobitnom civilnom sporovom konaní, ktoré vyvolá svojou žalobou o určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy. Bez rozhodnutia súdu o takomto požadovanom určení nebráni žalovanému nič, aby naďalej požadoval od zamestnávateľa žalobkyne vykonávanie zrážok zo mzdy, pričom pri požadovanom určení sa odstráni spornosť medzi stranami o platnosti dohody o zrážkach zo mzdy. Žalobkyňa ako spotrebiteľ v pozícii slabšej zmluvnej strany má preto naliehavý právny záujem na tom, aby sa odstránil protiprávny stav spočívajúci v uskutočňovaní zrážok zo svojej mzdy, majúci základ v dohode o zrážkach zo mzdy uzavretej medzi stranami, na podklade ktorej by sa do dispozičnej sféry žalovaného mohlo dostať aj beznárokové plnenie.

6. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie za preukázané, že na základe typovej formulárovej zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 202901319 z 19.9.2012 poskytol žalovaný žalobkyňi úver vo výške 600,- eur, ktorý sa žalobkyňa zaviazala splácať spolu s poplatkom 576,- eur v 12 mesačných splátkach po 98,- eur a celkovo zaplatiť 1.176,- eur. Zmluva o úvere je zmluvou spotrebiteľskou, pretože pri jej uzatváraní žalovaný konal a žalobkyňa, ktorá je fyzickou osobou, nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti. V zmysle definície spotrebiteľského sporu je žalovaný dodávateľ a žalobkyňa spotrebiteľ. Zmluva o úvere patrí medzi tzv. absolútne obchody (§ 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka), avšak právny vzťah medzi stranami založený predmetnou zmluvou o spotrebiteľskom úvere treba posudzovať i podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré predstavujú základný právny rámec ochrany spotrebiteľa, popri ostatných zákonoch o ochrane spotrebiteľa (č. 250/2007 Z.z.) a o spotrebiteľských úveroch (č. 129/2010 Z.z.).

7. Zmluva neobsahovala RPMN, úrokovú sadzbu, adresu veriteľa na podávanie reklamácie a sťažnosti, ani termín konečnej splatnosti úveru. Nedostatok týchto údajov zákon o spotrebiteľských úveroch v § 11 nespája s právnym následkom neplatnosti zmluvy o úvere, ak bol už úver čerpaný, ale poskytuje spotrebiteľovi ochranu v tom, že nastáva právna fikcia, v dôsledku ktorej sa spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Strany uzatvorili dňa 19.9.2012 okrem zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 202901313 aj Dohodu o zrážkach zo mzdy a iných príjmov č. 8202901313. Žalovaný doručil zamestnávateľovi žalobkyne spoločnosti FMC - dialyzačné služby s.r.o., žiadosť o zrážky zo mzdy zo dňa 29.12.2014 a zamestnávateľ od mesiaca 1/2015 do 12/2015 zrazil žalobkyňi zo mzdy sumu 892,24 eur, ktorá je vyššia ako suma žalobkyňi poskytnutého úveru, t.j. 600,- eur. Žalobkyňa však bola povinná vrátiť žalovanému len finančnú čiastku, ktorá jej bola reálne poskytnutá z dôvodu fikcie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a vykonávanie zrážok zo mzdy nad rámec tejto sumy, je v rozpore so zákonom.

8. Pokiaľ sa týka náležitostí Dohody o zrážkach zo mzdy uzatvorenej 19.9.2012 medzi stranami, podľa prvoinštančného súdu táto neobsahovala predovšetkým výšku pohľadávky, ktorá má byť zabezpečená, keď jej vymedzenie považoval súd za neurčité (zmenková suma so zmenkovým úrokom 0,25% denne zo zmenkovej sumy a zákonný úrok 6% ročne z dlžnej sumy odo dňa omeškania dlžníka), a teda neplatné podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V čase uzatvárania dohody o zrážkach zo mzdy musí byť zabezpečovaná pohľadávka presne a úplne konkretizovaná, inak by dlžník nemohol platne prejavíť vôľu uspokojiť pohľadávku veriteľa prostredníctvom uvedeného zabezpečovacieho prostriedku. Podľa § 2 ods. 2 Občianskeho zákonníka v občianskoprávných vzťahoch, vrátane zmluvných vzťahov,

majú účastníci rovnaké postavenie. Predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy predstavuje formulárovú zmluvu, ktorá nebola individuálne dojednaná, nakoľko sa do nej iba dopisovali údaje o spotrebiteľovi, zamestnávateľovi a výške mesačnej splátky úveru. Svojím obsahom spôsobuje značnú nerovnováhu v zmluvnom postavení strán v neprospech spotrebiteľa, teda žalobkyne. Pri uzatváraní dohody dlžník ako spotrebiteľ musí vedieť pohľadávku akého druhu zabezpečuje dohoda o zrážkach zo mzdy a v akej výške. Podľa dohody, ak nebude v ktoromkoľvek mesiaci zrážka zo mzdy vykonaná v dohodnutej výške, bez ohľadu na dôvod, má byť zrážka v nasledujúcich mesiacoch zvýšená nad dohodnutú sumu. Neurčitosť zmluvného dojednania o výške zrážok má za následok neplatnosť dohody. Uvedené ustanovenie predstavuje jednostranné neprímerané zvýhodnenie zmluvnej strany veriteľa, ktorý má byť bezpodmienečne uspokojený aj nad dohodnutú výšku mesačnej zrážky.

9. Následne súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie ESD v Luxemburgu vo veci C-40/08 o povinnosti súdu ex offa skúmať neprijateľné podmienky v zmluvách aj bez námietky strany sporu.

10. O náhrade trov konania súd rozhodol s použitím ust. § 255 a § 262 ods. 1 a 2 CSP a vzhľadom na úplný úspech žalobkyne v spore rozhodol, že má nárok na náhradu trov konania voči protistrane v plnej výške, o ktorej bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia.

11. Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podal odvolanie žalovaný, pričom uplatnil odvolacie dôvody v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) CSP, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, písm. d) tohto ustanovenia, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, písm. f) tohto ustanovenia, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, ako aj písm. h), že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, pričom sa domáhal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

12. V časti žaloby označenej II. s poukazom na ust. § 137 CSP namietal neprípustnosť žaloby. Podľa neho z hmotného práva musí vyplývať, že súd má oprávnenie rozhodnúť, že existujúci právny vzťah medzi stranami modifikuje, mení jeho obsah. Žalovaný má za to, že žaloba o zdržanie sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy (aká ale v danom prípade nebola podaná) nemá povahu žiadnej zo žalôb uvedených v ust. § 137 CSP a oprávnenie súdu rozhodnúť o predmetnej žalobe nie je založené ani na ustanoveniach hmotného práva. S poukazom na rozhodnutie ÚS SR sp. zn. III.ÚS 322/2010, II.ÚS 383/06, čl. 2 ods. 3 CSP ako aj § 220 ods. 2 CSP, bol názoru, že okresný súd nedostatočným skutkovým zistením majúcim za následok zaujatie predčasného právneho záveru bez dostatočného odôvodnenia, odňal žalovanému možnosť konať pred súdom. Súd ho považuje za nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, čím došlo v konaní k takej vade konania, na ktorú odvolací súd v zmysle § 380 ods. 2 CSP prihladol z úradnej povinnosti.

13. V časti III. odvolania nadpísanom „Prípustnosť žaloby o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy“ odvolateľ namietal, že súd neposudzoval procesnú prípustnosť žaloby s poukazom na § 137 písm. d) CSP, z ktorého podľa odvolateľa vyplýva, že zákon zásadne nepripúšťa určovacie žaloby o určenie právnej skutočnosti s výnimkou žalôb za podmienky, že to vyplýva z osobitného právneho predpisu. Zato, že v danom prípade sa žalobca domáhal určenia právnej skutočnosti a nie určenia, či tu právo je alebo nie je. Právny úkon, v danom prípade dohoda, je právnou skutočnosťou, s ktorou objektívne právo spája vznik, zmenu a zánik práv a povinností, z toho vyplýva, že pre účely § 137 CSP je potrebné vnímať žalobu o určenie neplatnosti právneho úkonu ako žalobu o určenie právnej skutočnosti, ktorú zákon pripúšťa iba za predpokladu, že tak vyplýva z právneho predpisu. Za takýto právny predpis potom nemožno považovať zák. č. 250/2007, ktorý nepripúšťa žalobu o určenie právnej skutočnosti. Vzhľadom na vyššie uvedené sa žalobca žalobou domáha zjavne nedôvodne uloženia povinnosti zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy (odvolací súd opätovne dodáva, že žaloba s takýmto petitom v danom prípade podaná nebola). Nadväzne v tejto súvislosti žalovaný poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co/343/2013, Rozsudok SD EÚ Gut Springenheide GmbH, Rudolf Tusky v. Oberkreisdirektor des Kreises Steinfurt - Amt für Lebensmittelüberwachung, rozsudok SD sp. zn. C-361/04, ako aj C-237/02. Zdôraznil, že postup súdu, ktorým určil, že dohoda o zrážkach zo mzdy je neplatná, je v rozpore s právnymi predpismi, pretože týmto postupom by inak došlo k porušeniu základného princípu záväzkového práva, a to princípu pacta sunt servanda. Žalovaný má za to, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem, ktorý je nevyhnutným predpokladom úspešnosti

určovacej žaloby. Žalobca mohol predísť zrážkam zo mzdy tým, že by si svoje povinnosti vyplývajúce zo zmluvy plnil riadne a včas.

14. V časti IV. odvolania sa žalobca zaoberal prípustnosťou dohody o zrážkach zo mzdy. Podľa neho predmetná dohoda je v súlade so zákonom o ochrane spotrebiteľa, v ktorej zákonodarca pripustil možnosť zabezpečenia uspokojenia pohľadávky, alebo splnenia záväzku vyplývajúceho zo spotrebiteľskej zmluvy dohodou o zrážkach zo mzdy a iných príjmov, ak táto dohoda je uzatvorená vo forme osobitnej listiny. Z napádaného rozsudku nie je zrejmé, že by žalobca preukázal, že by nebol o následkoch uzavretia tejto dohody osobitne poučený. V ďalšom s odkazom na ust. § 551 Občianskeho zákonníka poukázal na základné náležitosti dohody o zrážkach zo mzdy a uzavrel, že na základe uvedeného nie je možné dohodu vyhlásiť za neplatnú. V dohode je jasne uvedené, že žalobca mal možnosť súhlasiť alebo nesúhlasiť s dohodou, vyplnením dohody mal možnosť dohodu individuálne dohodnúť, čo znemožňuje, aby išlo o formulárovú listinu. Zároveň nie je pravdou, že v prípade dohody o zrážkach zo mzdy môže dôjsť k nekontrolovanému konaniu zo strany veriteľa, pretože § 551 ods. 1 OZ obsahuje zákonný limit výšky vykonávaných zrážok, predbežným opatrením súdu možno uložiť aj povinnosť platiteľa mzdy nevykonávať zrážky. Ak by platiteľ mzdy zrazil dlžníkovi zo mzdy viac než bol oprávnený a povinný a tieto sumy by poukázal veriteľovi, veriteľ by sa na úkor dlžníka bezdôvodne obohatil, a preto by musel tieto sumy vrátiť. Žalovaný považuje dohodu o zrážkach zo mzdy za platnú a má za to, že nedošlo k naplneniu § 451 OZ o bezdôvodnom obohatení. Zákonodarca v § 53 ods. 7 OZ zakázal zabezpečenie a splnenie záväzku so spotrebiteľskej zmluvy iba prostredníctvom zabezpečovacieho prevodu práva k nehnuteľnosti a o ostatných zabezpečovacích prostriedkoch mlčí. Použitím výkladu á contrario je zrejmé, že ostatné zabezpečovacie prostriedky sú v spotrebiteľských vzťahoch právne povolené, vrátane dohody o zrážkach zo mzdy. Ten istý záver platí aj v prípade zák. č. 129/2000 Z.z. o spotrebiteľských úveroch...

15. V spotrebiteľských úveroch prípustnosť zabezpečenia úverového vzťahu výslovne pripúšťa aj v ust. § 4 ods. 1 obdobne aj príslušné ustanovenie Smernice 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere. Taktiež v Štandardných európskych informáciách o spotrebiteľskom úvere sa v opise hlavných vlastností úverového produktu výslovne uvádza kolónka o zábezpeke, resp. zabezpečení, teda na nijakom mieste v dotknutej smernici neprípustnosť dohody o zrážkach zo mzdy za účelom zabezpečenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere sa nespomína. Sám zákonodarca v súlade s príslušnou európskou legislatívou zabezpečenie pripúšťa. V žiadnom prípade preto nemožno námietku žalobcu o neprijateľnosti dohody o zrážkach zo mzdy považovať za relevantnú. Na základe uvedeného teda podľa odvolateľa neexistuje žiaden zákonný dôvod na to, aby dohoda o zrážkach zo mzdy, ako zabezpečovací inštitút, nemohla byť spotrebiteľmi uzatváraná.

16. Žalobkyňa odvolanie nepodala, k doručenému odvolaniu žalovaného sa písomne nevyjadrila.

17. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku - ďalej CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/, h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolaní (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), po preskúmaní zákonnosti a vecnej správnosti rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania dospel k záveru, že je dôvodné napadnutý rozsudok s použitím ust. § 387 CSP potvrdiť včítane závislého výroku a vecne správneho výroku o náhrade trov konania.

18. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na odôvodnenie daného rozsudku súdom prvej inštancie a odvolacie dôvody uplatnené žalovaným bolo posúdiť správnosť skutkových a právnych úsudkov súdu prvej inštancie, zároveň aj preskúmať existenciu odvolateľom namietaných procesných

vád, vedúcich k záveru o potrebe vyhovieia žalobe a určenia, že predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy je neplatným právnym úkonom.

19. V častiach odvolania označených II. a III. žalobca namieta neprípustnosť predmetnej žaloby, pričom opakovane uvádza, že sa jedná o žalobu „o zdržanie sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy“. Takáto žaloba ale nie je predmetom daného konania. V podanej žalobe sa žalobkyňa domáha, aby súd určil, že predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy je neplatná. Prvoinštančný súd sa otázkou prípustnosti predmetnej žaloby a existenciou naliehavého právneho záujmu žalobkyne s poukazom na ust. § 137 CSP zaoberal v odôvodnení preskúmaného uznesenia v ods. 23 a 24, pričom dospel k záveru, že žalobkyňa preukázala naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy, keďže sa jedná o určenie, že tu právo nie je v zmysle § 137 písm. c/ CSP a zároveň bol preukázaný naliehavý právny záujem, ktorý v danom prípade nevyplýva z osobitného predpisu.

20. V zmysle § 137 písm. c) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

21. Predmetná žaloba doručená súdu 29.9.2015 bola podaná za účinnosti zák. č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku, účinného do 30.6.2016, ktorý v § 80 pod písm. c) zakotvoval, že návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

22. Až dňa 1. júla 2016, teda po začatí tohto konania dňom 29.9.2015, nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z. - CSP), ktorý nahradil a zrušil do 30.6.2016 účinný zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (OSP). Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Keďže ale žaloba bola podaná ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jej podania bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho v čase podania žaloby, teda podľa príslušných ustanovení OSP. Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov CSP o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán konania, ktoré začalo, avšak neskončilo, za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (čl. 2 ods. 1 a 2 CSP), ako aj potreba ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (čl. 3 ods. 1 CSP). Prípustnosť danej určovacej žaloby by bolo teda potrebné posudzovať podľa § 80 písm. c/ OSP účinného v čase jej podania.

23. Predpokladom úspešnosti určovacej žaloby v zmysle § 80 písm. c/ OSP je existencia naliehavého právneho záujmu na navrhovanom určení na strane žalobcu. Právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby musí byť pritom naliehavý, čo znamená, že musí mať dostatočnú intenzitu. Naliehavosť sa prejaví v tom, že určovací rozsudok bude pre žalobcu podstatným spôsobom užitočný, naopak naliehavosť nie je daná, ak má žalobca k dispozícii iný spôsob ochrany tvrdeného práva. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný, účinný a správne zvolený procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné ďalšie súdne konanie. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené, alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (R 17/1972). Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len zbytočnému rozmnožovaniu sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah strán sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná prípadne aj iná žaloba (rozhodnutie NS SR publikované v časopise Zo súdnej praxe č. 40/1996). Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je daný naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje žalobcu, ktorý sa tohto určenia domáha. Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi stranami a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodne zvoleným nástrojom, ktorý tento spor rieši, teda odstraňuje neistotu vzťahu strán alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie (rozsudok NS SR sp. zn. 5 Cdo 31/2011).

24. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáha určenia neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy. Právna teória i konštantná súdna prax už dlhodobo zastáva názor, že za určovaciu žalobu v zmysle § 80 písm. c) OSP je potrebné považovať aj návrh na určenie neplatnosti zmluvy, hoci sa ním priamo neurčuje existencia či neexistencia práva, resp. právneho vzťahu. Vzhľadom na to je potrebné i predmetnú žalobu, ktorou sa o určenie neplatnosti zmluvy, považovať za určovaciu žalobu.

25. Základnou podmienkou dôvodnosti a teda východiskom prípadnej úspešnosti určovacej žaloby podľa § 80 písm. c) OSP je potom existencia právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení. Právny záujem pritom musí byť podľa požiadavky zákona kvalifikovaný t.j. naliehavý. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodujúcich skutočností. Pre žalobcu to znamená nevyhnutnosť tvrdiť a dokázať skutočnosti, z ktorých vyplýva existencia naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení, čo je jednou z podmienok na to, aby súd mohol v rozsudku žalobe meritórne vyhovieť. Naliehavosť právneho záujmu je charakterizovaná určitými aspektmi: žalovaným je popieraná (ne)existencia práva či právneho vzťahu žalobcu, teda je tu stav kedy právo, resp. právny vzťah medzi stranami konania je sporný, teda je daná existencia aktuálneho stavu objektívnej právnej neistoty medzi nimi; jestvuje ohrozenie práva či právneho vzťahu resp. stav neistoty právneho postavenia žalobcu, ktorý nemožno odstrániť inak len určovacím výrokom; jestvuje potreba odstránenia tejto neistoty, resp. ohrozenia práva alebo právneho vzťahu.

26. Nepreukázaná existencia naliehavého právneho záujmu v čase rozhodovania súdu, vedie k zamietnutiu určovacieho návrhu. Je teda nutné, aby tento naliehavý právny záujem jestvoval nielen v čase rozhodovania prvoinštančného súdu, ale aj v čase rozhodovania odvolacieho súdu (§ 217 ods. 1 v spojení s § 378 ods. 1 CSP). K tomu či je právny záujem na určení sa prihliada z úradnej povinnosti v ktoromkoľvek štádiu konania.

27. Vychádzajúc z uvedených právnych a teoretických východísk, odvolací súd zhodne s prvoinštančným je názoru, že v danom prípade žalobkyňa má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti danej dohody o zrážkach zo mzdy. Tak ako uviedol súd prvej inštancie, na základe tejto dohody o zrážkach zo mzdy si žalovaný ako veriteľ uplatnil svoje právo a požiadal zamestnávateľa žalobkyne ako spotrebiteľky o realizáciu zrážok zo mzdy, pričom zrážky boli až do právoplatného nariadenia neodkladného opatrenia súdom vykonávané. Bez určenia neplatnosti dohody by právne postavenie žalobkyne ako dlžníka a spotrebiteľa bolo neisté a súčasne by bolo ohrozené jej právo na disponovanie s časťou jej mzdy. Keďže zákon pre vykonávanie zrážok zo mzdy na základe takejto dohody nevyžaduje autoritatívne rozhodnutie súdu o povinnosti na peňažné plnenie, nemá žalobkyňa inú možnosť, ako namietat platnosť takejto dohody o zrážkach zo mzdy v osobitnom civilnom sporovom konaní, ktoré vyvolá žalobou o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy. Bez rozhodnutia súdu o takomto určení, nebráni žalovanému nič, aby naďalej požadoval od zamestnávateľa žalobkyne vykonávanie zrážok zo mzdy, pričom určovacou žalobou sa odstráni spornosť medzi stranami o ne/ platnosti dohody o zrážkach zo mzdy. Podaná určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah strán sporu a je procesne vhodne zvoleným nástrojom, ktorý tento spor rieši, teda odstraňuje neistotu vzťahu strán a vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie. Žalobkyňa ako spotrebiteľ v pozícii slabšej zmluvnej strany má preto naliehavý právny záujem na tom, aby sa odstránil protiprávny stav spočívajúci v uskutočňovaní zrážok z jej mzdy, majúci základ v neplatnej dohode o zrážkach zo mzdy uzavretej stranami, na podklade ktorej by sa do dispozičnej sféry žalovaného mohlo dostať aj beznárokové plnenie.

28. Odhliadnuc od vyššie uvedeného, v zmysle záverov v uznesení Najvyššieho súdu SR z 28. marca 2019, sp. zn. 6 Cdo 27/2018 žaloba, ktorou sa žalobca (majúci v právnom vzťahu, ktorého sa vec týka, postavenie spotrebiteľa) domáha vyslovenia (určenia) neprijateľnosti zmluvných podmienok, resp. vyslovenia (určenia) ich neplatnosti z dôvodu neprijateľnosti, ani nie je určovacou žalobou v zmysle § 137 ods. 1 písm. c) C. s. p. Ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, ods. 4 a 5 a § 53a Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z.). V prípade takejto žaloby preto nie je preto potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem. Odvolací argument žalovaného o neprípustnosti danej určovacej žaloby teda neobstojí.

29. V ďalšej časti odvolania žalovaný všeobecne argumentuje výlučne prípustnosťou dohody o zrážkach zo mzdy ako takej a v celom odvolaní sa nijako nezaoberá argumentáciou súdu prvej inštancie, ktorá

viedla k zamietnutiu žaloby v dôsledku neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy pre jej neurčitosť v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie nezaložil na všeobecnej neprípustnosti dohôd o zrážkach zo zmluvy zabezpečujúcich záväzky zo spotrebiteľských vzťahov, a preto relevantná argumentácia odvolateľa ani nesmeruje proti odôvodneniu preskúmaného rozsudku. Napriek tomu odvolací súd uvádza nasledovné:

30. V zmysle § 551 ods. 1 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej aj OZ) uspokojenie pohľadávky možno zabezpečiť písomnou dohodou medzi veriteľom a dlžníkom o zrážkach zo mzdy; zrážky zo mzdy nesmú byť väčšie než by boli zrážky pri výkone rozhodnutia. Podľa ods. 2 proti platiteľovi mzdy nadobúda veriteľ právo na výplatu zrážok okamihom, keď sa platiteľovi dohoda predložila. Podľa ods. 3 ustanovenia ods. 1 a 2 platia aj pre iné príjmy, s ktorými sa pri výkone rozhodnutia nakladá ako so mzdou.

31. Dohoda o zrážkach zo mzdy podľa vyššie citovaného ustanovenia je občiansko-právnym zabezpečovacím inštitútom, ktorý uspokojenie peňažnej pohľadávky veriteľa nielen zabezpečuje, ale súčasne sa táto pohľadávka jeho prostredníctvom aj uspokojuje. Dlžník zabezpečuje pohľadávku veriteľa tak, že dáva súhlas k tomu, aby sa postupne uspokojovala zrážkami zo mzdy, ktoré s veriteľom dohodol a ktoré vykonáva platiteľ jeho mzdy. Vzniká teda vzťah nielen medzi veriteľom a dlžníkom, ale aj treťou osobou, ktorá ale nie je účastníkom dohody. Dohoda o zrážkach zo mzdy musí mať písomnú formu, pričom jej podstatným znakom je súhlas dlžníka s vykonávaním zrážok, ako aj rozsah vykonávaných zrážok, ktoré nesmú byť vyššie ako ich ustanovuje procesný predpis pre výkon rozhodnutia. Dohoda nadobúda účinnosť potom, ako sa pohľadávka stala zročnou a veriteľ dohodu predloží platiteľovi dlžníkovej mzdy. Platiteľ mzdy je potom povinný zrážať a vyplácať veriteľovi dohodnuté zrážky z dlžníkovej mzdy a to pravidelne až do uspokojenia veriteľovej pohľadávky. Keby tak neurobil, zodpovedal by veriteľovi za prípadnú škodu. Dohoda o zrážkach zo mzdy je vedľajší záväzok, ktorý trvá zároveň popri hlavnom záväzku a je od hlavného záväzku závislý.

32. Osobitné ustanovenie o ne/prípustnosti zabezpečenia uspokojenia pohľadávky alebo splnenia záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy dohodou o zrážkach zo mzdy bolo v zákone č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v § 5a zakotvené až s účinnosťou 1.5.2014, z čoho s poukazom na zásadu zákazu retroaktivity právnych noriem vyplýva, že na danú zmluvu uzavretú 19.9.2012 je neaplikovateľné.

33. Predmetná zmluva o úvere a dohoda o zrážkach zo mzdy boli uzavreté v rovnaký deň na formulárovom tlačive žalovaného - dodávateľa. Z kontextu je zrejmé, že uzavretie predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy bolo podmienkou pre uzavretie zmluvy o úvere. Ničím nebolo preukázané, že by žalobkyňa ako spotrebiteľka mala možnosť uzavretie dohody o zrážkach zo mzdy odmietnuť, a že jej uzavretie nebolo podmienkou poskytnutia úveru. Z textu predloženej zmluvy a dohody nevyplýva možnosť žalobkyne ako spotrebiteľky odmietnuť uzavretie predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy, resp. inak ovplyvniť jej dojednanie. Ničím nebolo tiež preukázané, že žalobkyňa bola poučená o následkoch uzavretia predmetnej dohody. Žalovaný tak neuniesol svoje dôkazné bremeno v zmysle ust. § 53 ods. 2 OZ o individuálnom dojednaní predmetnej dohody. Vzhľadom na okolnosti daného prípadu a kontext predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy s predmetnou Zmluvou o úvere, keď nebolo zo strany dodávateľa preukázané, že žalobkyňa ako spotrebiteľka mala možnosť ovplyvniť jej obsah resp. odmietnuť jej uzavretie, s poukazom na ust. § 53 ods. 3 a 4 OZ bolo dôvodné ustáliť, že predmetná Dohoda nebola individuálne dojednaná, podlieha preto prieskumu súdu v zmysle § 53 ods. 1 OZ.

34. V zmysle § 34 OZ právny úkon je prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, k zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú.

35. Podľa § 35 ods. 2 OZ právne úkony vyjadrené slovami treba vykladať nielen podľa ich jazykového vyjadrenia, ale najmä tiež podľa vôle toho, kto právny úkon urobil, ak táto vôľa nie je v rozpore s jazykovým prejavom.

36. V zmysle § 37 ods. 1 OZ právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

37. Sankcia neplatnosti právneho úkonu podľa ostatne citovaného ustanovenia sa viaže k náležitostiam prejavu vôle. Prejav je neurčitý, ak nie je jasný jeho obsah, teda keď konajúci obsah vôle nestanovil

jednoznačným spôsobom, z dôvodu, že taká vôľa absentovala alebo pretože prejavená vôľa nebola určite vyjadrená. Záver o neurčitosti právneho úkonu predpokladá, že ani jeho výkladom nemožno dospieť k nepochybnému poznaniu, čo chcel účastník prejsť (citovaný § 35 ods. 1 OZ). Právny úkon je teda treba považovať za určitý a zrozumiteľný, ak je z neho zjavné, kto tento právny úkon urobil a čo je jeho predmetom, pričom predmet musí byť vymedzený tak, aby nemohlo dôjsť k jeho zámene. Pokiaľ niektorá esenciálna náležitosť právneho úkonu (i z hľadiska jeho určitosti) chýba, nemôže takto urobený úkon vyvolať sledovaný vznik, zmenu, či zánik príslušného vzťahu. K záveru o neurčitosti právneho úkonu, ale možno dospieť až potom, kedy pochybnosť o jeho určitosti nemožno odstrániť ani jeho výkladom. Ak je právny úkon urobený v písomnej forme, neurčitosť prejavu vôle, je daná obsahom listiny, na ktorej je zaznamenaný.

38. V danom prípade takou listinou je Dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným dňa 19.9.2012 (teda zároveň s uzavretím predmetnej zmluvy o úvere) v ktorej okrem označenia veriteľa a dlžníka je uvedené, že dlžník vystavil v Trnave dňa 19.9.2012 zmenku, v ktorej sa zaviazal na rad veriteľa zaplatiť zmenkovú sumu (bez akejkoľvek špecifikácie), spolu so zmenkovým úrokom 0,25% denne, súčasne mu vznikla povinnosť v prípade omeškania zaplatiť zákonný sankčný úrok vo výške 6% ročne z dlžnej sumy odo dňa omeškania dlžníka (bod I.). Bez nadväznosti v bode II. zmluvy je uvedené, že dlžník súhlasí s tým, aby sa uspokojenie pohľadávky veriteľa (opätovne bez akéhokoľvek bližšieho vymedzenia) zabezpečilo vykonaním pravidelných mesačných zrážok a aby jeho zamestnávateľ FMC dialyzačné služby, s.r.o., Piešťany zrážal mesačne z jeho mzdy čiastku 98,- Eur a uhradil danú sumu na účet veriteľa. Ďalší text dohody vo vzťahu k vymedzeniu jej predmetu je už irelevantný.

39. Vychádzajúc z popísaného obsahu predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy odvolací súd sa plne stotožnil s nepochybne správnym záverom súdu prvej inštancie, že vymedzenie predmetu tejto dohody je neurčité a nezrozumiteľné, že z neho nie je zrejme základná a podstatná náležitosť - akú konkrétnu pohľadávku veriteľa zabezpečuje. V bode I. dohoda iba konštatuje, že dlžník vystavil na rad veriteľa zmenku bez akéhokoľvek bližšieho označenia, bez uvedenia sumy na akú bola zmenka vystavená, ako aj bez uvedenia právneho titulu, ktorý zmenka zabezpečuje. Z nasledujúceho bodu II. dohody ani nevyplýva, že by dohoda o zrážkach zo mzdy mala zabezpečovať zaplatenie zmenkovej sumy veriteľovi a ani nie je zrejme uspokojenie akej pohľadávky veriteľa má táto dohoda zabezpečovať, nie je zrejme ani titul tejto pohľadávky, ani jej výška. Podľa obsahu predmetnej dohody by tak mohla slúžiť k zabezpečeniu akejkoľvek pohľadávky žalovaného voči žalobkyňi, čím by mohlo dôjsť k zámene aj k zneužitiu. Keďže v prípade danej dohody ide o písomný právny úkon, určitosť prejavu vôle je možné usudzovať iba z obsahu tejto listiny, pričom pochybnosti o určitosti tohto právneho úkonu, vzhľadom na popísaný obsah, nemožno odstrániť ani výkladom. Následkom toho je predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy absolútne neplatný právny úkon, ako taký nemôže vyvolať sledovaný vznik daného právneho vzťahu zabezpečenia pohľadávky.

40. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu, súd prvej inštancie preto správne pri prijatí tiež náležitého záveru, že žalobkyňa má naliehavý právny záujem na tomto určení, prvou výrokovou vetou určil, že predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy je neplatná. Bolo preto potrebným, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vo výrokoch vecne správny, včítane závislého a správneho výroku o náhrade trov prvoinštančného konania, s použitím § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

41. V zmysle § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie. Podľa ods. 2 ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

42. V zmysle § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci, ods. 2 ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

43. V zmysle § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, podľa ods. 2 o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

44. V odvolacom konaní fakticky plne úspešnej žalobkyňi vznikol zásadne nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1, § 256 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP), o ktorom v zmysle § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP musí aj bez návrhu rozhodnúť odvolací súd, keďže týmto rozhodnutím sa predmetné konanie končí. O výške náhrady trov konania v takom prípade v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

45. Z obsahu spisu vyplýva, že v danom prípade bola žalobkyňa v odvolacom konaní pasívna, nevykonala žiaden procesný úkon, náhradu trov konania si neuplatnila, ani nevyčíslila a podľa obsahu spisu jej ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli.

46. Civilný sporový poriadok výslovne nerieši situáciu ak strana, ktorá na základe procesných ustanovení má nárok na náhradu trov konania, o náhradu trov zjavne neprejavila záujem, navyše podľa obsahu spisu jej v odvolacom konaní ani žiadne nevznikli. Na daný prípad nie sú k dispozícii ani analogicky použiteľné ustanovenia Civilného sporového poriadku alebo iného zákona (analogia legis alebo iuris).

47. Odvolací súd preto s použitím Základných princípov čl. 4 ods. 2 CSP aplikoval na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania princíp racionálneho zákonodarcu a o náhrade trov konania žalobkyne rozhodol podľa fiktívnej normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom. Vychádzal pritom z pomyselnej normy, že ak si strana náhradu trov konania neuplatní, ani jej podľa obsahu spisu v konaní žiadne nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov CSP zakotvujúcim procesnú ekonomiu rozhodnúť priamo tak, že sa jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu.

48. Danou problematikou sa zaoberalo aj občianskoprávne kolégium NS SR pričom v uznesení č. 15 z 9.10.2018 prijalo právnu vetu podľa ktorej, ak podľa obsahu spisu strane v konaní žiadne trovy nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov CSP, zakotvujúcim procesnú ekonomiu, rozhodnúť priamo tak, že sa jej náhrada trov konania nepriznáva.

49. Odvolací súd potom hoci úspešnej žalobkyňi nárok náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

50. Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).